

Godišnjica, osmi put

Foto: Džon Regan

Gozba kod Reganovih

FOLKLOROM PROTIV KORONE

Od stalnog saradnika
IVAN KALAUZOVIĆ

Bračni par Regan, Džon i Biljana, 14. juna je tradicionalno, osmi put, organizovao izložbu uz koktel i druženje, događaj zvaničnog naziva "Godišnjica".

Tačno u podne, najbliži prijatelji i saradnici su počeli da pristižu u dom Reganovih u Silver Springu u Merilendu, ispunjavajući njihovu mirnu i biljnim i životinjskim svetom izdašnu dvorišnu oazu, ali i deo kuće koji je pretvoren u neformalni muzej narodne baštine.

Osam godina braka i

Zvanice u zelenom merilendskom dvorištu

postojanja unikatne riznice nošnji i drugih starina, te priredjivanja niza

manifestacija u saradnji sa relevantnim partnerima, Biljana i

Džon obeležili su prizivajući uspomene i osvežavajući utiske,

gosteci posetioce raznim djakonijama.

Vredna domaćica zaslužna je za postignuti sklad ekspanata i palete ica i pića, koji je prisutne oduševio, a uvek ljubazni domaćin da se sve to sem u sećanjima i digitalno sačuva, dok se iz prikrajka holivudskim šarmom smeši zajednička fotografija sa venčanja.

"Mi smo svjedoci da život pobeđuje koronu, a folklor je dokaz opstanka kulture i tradicije naroda u matici i dijaspori. On je simbol obnavljanja na temeljima nasledja", poručila je Biljana Regan, koja ni tokom najtežih dana pandemije nije mirovala, no je brižno radila na popisu i konzervaciji predmeta iz svoje bogate zbirke.

Dositej Obradović, Laza Kostić, P. P. Njegoš, Branko Radičević, Petar i Paula Preradović, autorka austrijske himne, koji imaju i svoje ulice. Postoji i Beogradski trg, u desetom distriktu Beča.

Glavni grad Austrije će na inicijativu akademika Svetlane Matić dobiti spomen-ploču u Vilhelmine Mine Karadžić. A potom, najverovatnije biće postavljena i bista Nikole Tesle u tehničkom fakultetu u Gracu, koji je pogadiao pre 150 godina.

U razvijenim zemljama Starog kontinenta ima i oko 10.000 vrednih srpskih rukopisa. Najveći broj nalazi se u Oksfordu, Londonu, Berlinu, Pragu, Krakovu, Sankt Peterburgu, Moskvi, Kijevu, Odesi, Plovidivu, Solunu, Rimu, Parizu.

Državna istorijska biblioteka, Ruska državna biblioteka u Moskvi i Ruska nacionalna biblioteka, Biblioteka Akademije nauka, Arhiv Sanktpeterburškog istorijskog instituta Ruske akademije nauka u Sankt Peterburgu, čuvaju stotine srpskih rukopisa od 12. do 17. veka. Srpski rukopis Nikoljsko jevanđelje iz 14. veka nalazi se u Gradskoj biblioteci u Dablinu. Tu su ga doneli srpski vojnici tokom Velikog rata.

Austrijska nacionalna biblioteka poseduje zbirku od 27 značajnih srpskih rukopisa koje su posle grčkog ustanka 1827. godine, prodali monasi manastira Hilandara, prinudjeni na to zbog gladi koja je tada zavladała na Svetoj Gori. U Britanskom muzeju čuva se srpsko četvorjevanđelje iz 14. veka.

Kada ruski predsednik Vladimir Putin, bude uskoro posetio Srbiju, kako je najavljeno, pokloniće našoj zemlji izgubljenu stranicu Miroslavljevog jevanđelja. Na taj način će ovaj istorijski dokument srpskog naroda biti kompletno.

Srpska imena u tri Amerike, Africi i Australiji

U prekomorskim zemljama, tri Amerike, Africi i Australiji ima oko 100.000 srpskih toponima. Najviše ih je u SAD i Kanadi, kako je utvrdila američka naučnica Marinel Mandreš — 53.000. Marinel Mandreš sa Univerziteta Vilfrid Lorijer u svom eseju "Srpski toponimi u Severnoj Americi" navodi da u SAD i Kanadi postoji toponimi, koji čuvaju tragove i prisustvo Srba u Americi.

Navodi da su nazivi srpskog porekla dodeljeni naseljima,

planinama, rekama, dolinama, rudnicima, zdanjima i hramovima od strane prvih doseljenika ili određeni od načelnika pošta ili preduzetnika.

Sigurno najpoznatiji srpski toponim u SAD je hram Svetog Save na Menhetnu u Njujorku. SPC je kupila ovu crkvu od evangelista

donet iz manastira Sveti Naum u Ohridu. Ikone je radio ruski ikonopisac Ivan Meljnikov. U porti je bista Nikole Tesle. Zbog svoje kulturološke vrednosti država SAD je hram Svetog Save uvrstila u američku baštinu.

"Crkva je stradala dva

Hram Svetog Save na Mehnetnu u Njujorku

1944. godine uz pomoć vladike Nikoleja Velimirovića, kralja Petra Drugog Karadjordjevića i akademika Mihajla Pupina.

Sagrađena je 1850. godine. Bila je podignuta na drvenim stubovima. U crkvi se nalazio vizantijski ručno radjen ikonostas

puta. Prvi put je šezdesetih godina eksplozija koja se dogodila u blizini crkve uništila životopis i ikone. A drugi put 2016. kada je izbio požar i uništio unutrašnjost hrama. Počeli smo rekonstrukciju crkve, ali smo zbog pandemije korona virusa radove trenutno obustavili", rekao

nam je vladika Irinej, episkop Eparhije istočnoameričke SPC.

Drugi američki spomenik kulture srpskog porekla je prva srpska pravoslavna crkva Sveti Sava, koja je sagrađena 1894. u Džeksonu, Kaliforniji. Najveću zaslugu za gradnju crkve imao je otac Sevastijan Dabović, prvi srpski sveštenik rođen u Americi (1863). Bio je misionar Ruske pravoslavne crkve. I izbio se za samostalnost SPC u Americi 1921. godine.

Treći spomenik američke kulturne baštine je srpski manastir Svetog Save u Libertivilu. Otvoren je 1931. godine. Bio je sedište Srpske pravoslavne crkve u SAD, u kome su stolovali srpski episkopi i ima najveće srpsko groblje u Americi. Tu su svoje utočište našli kralj Petar Drugi Karadjordjević, ambasador Jovan Dučić i drugi velikaši emigracije.

U manastirskoj porti su izgradjeni spomenici generalu Draži Mihailoviću, vojvodi Momčilu Djuiću i vojvodi Pavlu Djurišiću, spomenik pripadnicima SBP. U Libertivilu danas rade Bogosloviya, Teološki fakultet, Kolo srpskih sestara i prva srpska knjižara u državi Illinois. *navestiće se*